

Kraków przede wszystkim

Księga jubileuszowa Profesora Mieczysława Rokosza

Kraków
przede wszystkim

Kraków przede wszystkim

Księga jubileuszowa
Profesora Mieczysława Rokosza

pod redakcją Zenona Piecha

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

Kraków 2025

© Copyright by Wydział Historyczny UJ, Księgarnia Akademicka and individual authors

RECENZENCI

dr hab. Marcelli Antoniewicz, em. prof. UJD w Częstochowie
prof. dr hab. Maria Koczerska

KOMITET REDAKCYJNY

Wojciech Drelicharz, Andrzej Marzec, Zenon Piech,
Jakub Rogulski, Marcin Starzyński

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

Dorota Ilnicka

OPRACOWANIE GRAFICZNE OKŁADKI

Barbara Widłak

FOTOGRAFIA JUBILATA

Adam Bujak

NA OKŁADCE

Fragment widoku Krakowa
z *Liber chronicarum* Hartmanna Schedla, Norymberga 1493
ze zbiorów Muzeum Krakowa

ISBN 978-83-8368-237-2 (druk)

ISBN 978-83-8368-290-7 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788383682907>

Publikacja została dofinansowana ze środków Wydziału Historycznego
w ramach Programu Strategicznego Inicjatywa Doskonałości
w Uniwersytecie Jagiellońskim

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Mieczysław Rokoss

Mieczislao Rokosz
Universitatis Jagellonicae
Professori illustrissimo et doctissimo
octogesimum vitae annum celebriter claudenti

amici et discipuli

Spis treści

Zenon Piech

<i>O, Kocham Kraków...</i> Kraków w pracach Profesora Mieczysława Rokosza	11
--	----

Bibliografia prac Profesora Mieczysława Rokosza za lata 1969–2025	27
--	----

Andrzej Marzec

Kraków czy Gniezno – gdzie powinien koronować się król Polski w 1320 roku?	53
---	----

Wojciech Drelicharz

„Rocznik krakowski” z rękopisu kapituły wawelskiej nr 209 – uwagi źródłoznawcze	81
--	----

Krzysztof Ożóg

Mistrzowie krakowskiej wszechnicy w pierwszej połowie XV w. Szkic do zbiorowego portretu	95
---	----

Stanisław A. Sroka

Mikołaj Sokolnicki – profesor skandalista Uniwersytetu Krakowskiego (zm. 1531)	123
---	-----

Krzysztof Pawłowski

<i>Nola</i> w świetle łacińskich źródeł starożytnych i średniowiecznych ...	137
---	-----

Jan Wroniszewski

Sandomierskie epitafium i kasztelanowie krakowscy w drugiej połowie XIII i na początku XIV w.	149
---	-----

Marcin Szyma

Funkcja południowego traktu krużganka w opactwie świętokrzyskim. Z badań nad rozbudową klasztoru w XV w.	159
--	-----

Kazimierz Przyboś

*Reflexio ab equite Polono et amante Patriam facta supra electionem
novi Regis Anno 1674 z 1673 r.* 181

Wojciech Krawczuk

Szwedzi i Prusacy jako najeźdźcy w Krakowie
Szkice do planów miasta 203

Marcin Starzyński

Dziejopisarstwo mieszczańskie wciąż nieznane. XVII-wieczny
„Terminarz” rajcy kazimierskiego Marcina Golińskiego 211

Kamila Follprecht

Miejska kamienica Podelwie przy ul. Grodzkiej w Krakowie (1562–1804) 257

Antoni Barciak

Związki Pszczyzny i mieszkańców tego miasta z Krakowem
na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych 283

ks. Jacek Urban

Krakowska Kapituła Katedralna wobec insurekcji kościuszkowskiej 291

Leszek Bednarczuk

Wybrane średniowieczne świadectwa językowe historii Polski 307

Jakub Rogulski

Nieodzowny aparat sfragistyka. Włodzimierza Budki odlewy pieczęci
szlacheckich w zbiorach Pracowni Nauk Pomocniczych Historii
i Źródłoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego 325

Julian Dybiec

Zagraniczne studia Floriana Sawiczewskiego (1797–1876),
krakowskiego lekarza i farmaceuty 373

Henryk M. Stoczyński

Czy Possevino uratował Moskwę? *Batory* Matejki w świetle
wiedzy historycznej z czasów powstania obrazu 395

Paweł Stróżyk

Zespół herbów terytorialnych w Izbie Sądowej poznańskiego ratusza 445

Zenon Piech

Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego

*O, kocham Kraków...*¹

Kraków w pracach Profesora Mieczysława Rokosza

Czymże więc jest czas?

*Jeśli nikt mnie o to nie pyta, wiem. Jeśli py-
tającemu usiłuję wytłumaczyć, nie wiem.*

św. Augustyn, *Wyznania*, ks. 11, rozdz. 14

Powszechnie znane słowa św. Augustyna dobrze wprowadzają w atmosferę jubileuszu 80-lecia profesora Mieczysława Rokosza, każdy jubileusz jest bowiem konfrontacją z czasem, wobec którego najczęściej stajemy bezradni. Dotyczy to nie tylko Jubilata, lecz nas wszystkich – jego przyjaciół, kolegów, współpracowników i uczniów, badaczy bliskiej mu tematyki. Zastanawiamy się nad przeżytym wspólnie czasem, spotkaniami, dyskusjami, pasjami, realizowanymi badaniami i planami naukowymi, sukcesami i porażkami. Jubileusz to zawsze chęć wręczenia daru. A czy może być piękniejszy dar dla uczonego niż naukowe spotkanie, w czasie którego raz jeszcze powracają bliskie tematy, atmosfera sympozjono-
nu, naukowej refleksji, zmierzającej do poznania prawdy i dobra, które są głównym celem nauki. Nauka to sztafeta pokoleń. Niech konferencja

¹ S. Wyspiański, *O, kocham Kraków*, [w:] *Dzieła zebrane*, t. 11: *Rapsody, Hymn, Wiersze*, red. L. Płoszewski, Kraków 1961, s. 176.

dedykowana Jubilatowi i ofiarowana mu księga pamiątkowa będą kolejnymi jej etapami².

Jubilat to postać niemieszcząca się w typowych schematach kariery naukowej, wykraczająca poza nie. Gdyby istniała humanistyczna tablica Mendelejewa, swymi zainteresowaniami wypełniłby dużą jej część. Mieści się tam bowiem nie tylko historia, od czasów antycznych do współczesności, lecz także literatura, sztuka, archeologia, etnografia, filozofia i wiele innych dyscyplin. Niektóre z nich, pokrewne historii, uprawiał praktycznie, a często refleksja naukowa towarzyszyła jego indywidualnym pasjom oraz pracom organizacyjnym. Tak było w przypadku bibliofilstwa, harcerstwa, problematyki turystyczno-krajoznawczej i zakopiańsko-tatrzańskiej, dzwonu Zygmunta (i innych dzwonów), a przede wszystkim Kopca Kościuszki. Artykuł jest próbą opisu tylko jednego z aspektów naukowych zainteresowań i działań Jubilata, poświęconych problematyce krakowskiej, z odwołaniem się też do nauk pomocniczych historii, i nie wyczerpuje jego bogatej sylwetki naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej³. Zainteresowanych odsyłam do załączonej poniżej bibliografii oraz publikacji szerzej omawiających różne sfery jego działalności⁴.

Prowadziła go do tego długa droga życiowa i naukowa, która rozpoczęła się w Makowie i Oświęcimiu. Mieczysław Rokosz urodził się 5 lutego 1942 r. w Makowie Podhalańskim, w rodzinie nauczycielskiej o mocnych i żywych tradycjach patriotycznych. Dom rodzinny i jego atmosfera wpłynęły wydatnie na ukształtowanie się jego osobowości, co wielokrotnie podkreślał

² Artykuł jest rozszerzoną wersją referatu wygłoszonego na konferencji „Kraków przede wszystkim. Jubileuszowa konferencja z okazji 80. urodzin Profesora Mieczysława Rokosza”, która odbyła się 3 czerwca 2022 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej omówienie zob. K. Burek, „Droga mądrościowej refleksji i wierności prawdzie”. *Krakowskie osiemdziesięciolecie prof. Mieczysława Rokosza*, „Zeszyty Sandomierskie. Biuletyn Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego” 2022, t. 28, nr 52, s. 53–56.

³ Problematykę nauk pomocniczych historii i twórczości Jubilata omawiam w artykule: Z. Piech, *Kierunki badań w Katedrze/Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego 1945–2004*, [w:] *220 lat nauk pomocniczych historii w Uniwersytecie Jagiellońskim*, red. Z. Piech, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, 2025, nr 2, s. 327–331.

⁴ Jubilat opublikował kilka artykułów wspomnieniowych, które stanowią dobry autokomentarz do jego drogi życiowej, kształtowania się formacji naukowo-intelektualnej oraz sposobu postrzegania świata. Będą one cytowane w kolejnych przypisach i zamieszczone są w dołączonej bibliografii. Czytelnika zainteresowanego szerszym poznaniem sylwetki Jubilata odsyłam także do dołączonego poniżej wykazu poświęconych mu artykułów i haseł encyklopedycznych.

w rozmowach i manifestował w postawie życiowej. Szkołę podstawową ukończył w Oświęcimiu, gdzie – jak pisze – „uczył mnie także mój Tata”⁵. Uzdolniony artystycznie, po jej ukończeniu uczęszczał do Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie. Edukacja w tej szkole, jej atmosfera, nauczyciele i wybitni w przyszłości koledzy – wszystko to ukształtowało jego wrażliwość artystyczną i wywarło mocny wpływ na osobowość. Egzamin maturalny zdał w Oświęcimiu w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Konarskiego. I chociaż później podjął studia humanistyczne, pozostała miłość do sztuki oraz z biegiem czasu coraz rzadziej praktykowany rysunek i malarstwo, do których – jak wciąż deklaruje – chciałby powrócić. Studia historyczne odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1961–1966. Wybrał seminarium starożytne i z tego zakresu napisał pracę magisterską pt. „Przyczyny zaniku pieniądza kruszcowego w cesarstwie wschodnio-rzymskim w latach 395–451” pod kierunkiem profesora Józefa Wolskiego, którego uważa za swojego Mistrza.

Zarówno w szkole, jak i w czasie studiów ujawniły się jego pasja społeczna i zaangażowanie w działalność harcerską, turystyczno-krajoznawczą i pracę w Kole Naukowym Historyków. Organizacje te odegrały ważną rolę formacyjną w jego życiu. W 1956 r. wstąpił do odradzającego się Związku Harcerstwa Polskiego, z którym czuje się związany do dziś. Na studiach ukształtowała się też jego pasja taternicka, a góry stały się ważną częścią jego życia. W Kole Naukowym Historyków przez dwie kadencje pełnił funkcję prezesa, był też przewodniczącym ogólnopolskiego Komitetu Koordynacyjnego Studenckich Kół Historyków⁶.

Dał się poznać jako student wybitny, zainteresowany pracą naukową, ale nie od razu został zatrudniony na Uniwersytecie. Po studiach rozpoczął pracę w latach 1966–1969 w Archiwum Państwowym Miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego, pełniąc obowiązki kierownika Archiwum Powiatowego w Bochni. To wówczas nawiązały się serdeczne kontakty z tym

⁵ Sylwetkę ojca przedstawił w artykule biograficznym: M. Rokosz, *Michał Ludwik Rokosz 1894–1989*, [w:] W. Liszka, „Piątka” szkoła na stacji. Dla uczczenia 60-lecia Szkoły Podstawowej nr 5 w Oświęcimiu, Oświęcim 2006, s. 150–158. Na temat pierwszych lat edukacji szkolnej zob. tenże, *Uczył mnie także mój Tata*, [w:] W. Liszka, „Piątka”..., s. 210–217.

⁶ Działalności w Kole Naukowym Historyków poświęcił dwa wspomnienia – zob. M. Rokosz, *Z czasu studiów i pracy w Kole Historyków. Wspomnienia*, [w:] *Dzieje Koła Naukowego Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1892–1992. Wspomnienia seniorów*, red. K. Baczkowski, Kraków 1992, s. 153–165; tenże, *Koło Historyków po raz drugi. Ze współpracy z Kołem w ostatniej ćwierci XX wieku – wspomnienie*, [w:] *Bilans półwiecza. Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w drugiej połowie XX wieku. Wspomnienia*, red. Z. Piech, Kraków 2022, s. 231–260.

miastem, które przetrwały do dziś⁷. Następnie przez ponad trzy lata (1969–1972) pracował jako redaktor w wydawnictwach. Początkowo jako redaktor techniczny w krakowskim oddziale Wydawnictwa Ossolineum, a następnie jako redaktor merytoryczny w Redakcji Historii i Pamiętnikarstwa w Wydawnictwie Literackim. Z prac tych wyniósł duże doświadczenie archiwalne i edytorskie, które mógł następnie wykorzystać w swojej dalszej działalności naukowej i dydaktycznej.

Na Uniwersytet Jagielloński powrócił w 1973 r. – od 1 stycznia został zatrudniony w Instytucie Historii. Przez kilka miesięcy był zaangażowany w prace organizacyjne zjazdu uczonych polskiego pochodzenia, a od roku akademickiego 1973/1974 rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Historii Średniowiecznej Polski, w którym obronił 1 czerwca 1981 r. pracę doktorską pt. „Wenecka oficyna Alda Manucjusza i Polska w orbicie jej wpływów”.

Od roku akademickiego 1981/1982 rozpoczął pracę w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki UJ. Tu na ul. Studenckiej 3 (dawniej Świerczewskiego) spędził najlepsze lata pracy na Uniwersytecie. W roku 2007 habilitował się na podstawie rozprawy „Dzwony i wieże Wawelu”⁸, a w 2008 r., po 35 latach pracy, przeszedł na emeryturę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jednocześnie podjął pracę w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej Ignatianum (obecnie Uniwersytet Ignatianum w Krakowie), kontynuując karierę naukową i dydaktyczną. W roku akademickim 2009/2010 był zatrudniony na pracach zleconych, a z dniem 1 października 2010 r. na pełnym etacie jako profesor nadzwyczajny na Wydziale Filozoficznym na kierunku kulturoznawstwo. Od 13 października 2015 r. został powołany na stanowisko kierownika Katedry Dziedzictwa Kulturowego Polski, które sprawował do 30 września 2018 r., gdy ostatecznie przeszedł na emeryturę. Prowadził wykłady i ćwiczenia kursowe oraz wykłady monograficzne i seminaria magisterskie, skupiające się na historii kultury polskiej i powszechnej oraz problematyce dziedzictwa kulturowego Polski. Katedra, którą kierował, oraz problematyka prowadzonych zajęć w pełni odpowiadały jego naukowym zainteresowaniom, gdyż jest on przede wszystkim historykiem kultury. W czasie pracy w Ignatianum wypromował 11 magistrów i 1 doktora.

Praca w różnych instytucjach i szerokie zainteresowania naukowe sprawiają, że trudno jest sprowadzić jego twórczość naukową „do wspólnego

⁷ Tenże, *Moje związki z Bochnią – zwięzłe wspomnienie*, „Kronika Bocheńska. Miesięcznik Obywatelski” R. 20, 2012, nr 7–8(240–241), s. 26–29.

⁸ Tenże, *Dzwony i wieże Wawelu*, Kraków 2006 [wyd. II 2021].

mianownika”. Przygotowując jubileuszową konferencję i książkę pamiątkową, skoncentrowaliśmy się na jednym z aspektów jego działalności, poświęconym ukochanemu Krakowowi. Wynika to stąd, że w życiu Jubilata ważną rolę odgrywa przestrzeń. Jej aspekt geograficzno-historyczny i kulturowy był też jednym z tematów jego zainteresowań badawczych. Profesor Rokosz jest szczególnie wyczulony na miejsca, w których przebywa, ich walor historyczny, artystyczny, archeologiczny, przyrodniczy, a nawet geologiczny. Niektóre z nich są mu szczególnie bliskie. Są wśród nich rodzinny Maków i Oświęcim, chyba już przykryte pewną mgłą oddalenia, Sandomierz, Zakopane i Tatry, Tyniec, Bochnia, Warszawa, Półwysep Helski, a także miasta zagraniczne – Paryż, Rzym (których zabytkom poświęcił kilka publikacji) i wiele innych, po których podróżował jako zamiłowany turysta. Jego podróże zawsze mają wymiar historyczno-artystyczny oraz w miarę możliwości górski. Często mawia, że jego „trójkąt bermudzki” wyznaczają Sandomierz, Zakopane i Hel, a centrum stanowi Kraków, który jest „przede wszystkim”. Tak też zatytułowałem dedykowaną mu konferencję oraz książkę pamiątkową. I dopiero wówczas uświadomiłem sobie, że tak samo zatytułowane są wspomnienia profesora Józefa Wolskiego⁹. Uznałem wówczas, że nie jest to przypadek, ale zrządzenie Opatrzności. Jubilat uważa go bowiem za swego Mistrza, człowieka szczególnie bliskiego, bardzo ważnego w życiu, darzonego ogromnym szacunkiem. Wspólny tytuł książek podsumowujących ich drogi naukowe i życiowe staje się więc jeszcze jednym widocznym znakiem łączącym Mistrza i Ucznia.

W Krakowie wydarzyło się wszystko, co najważniejsze w jego życiu osobistym, naukowym i intelektualnym. Kraków dał mu dużo, zastanówmy się więc przy okazji jubileuszu, co on dał Krakowowi? Nawet z formalnego punktu widzenia jest tego wiele. Przede wszystkim był wieloletnim pracownikiem Uniwersytetu Jagiellońskiego, a następnie krakowskiej Akademii Ignatianum, związanym z tymi uczelniami od magisterium do profesury, nauczycielem licznej rzeszy studentów. Jest bardzo aktywnym i wieloletnim członkiem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, prezesem Komitetu Kopca Kościuszki, wawelskim dzwonnikiem oraz badaczem dziejów naszego miasta.

Początkowo nic nie wskazywało na to, że naukowo zajmie się problematyką krakowską, gdyż seminarium magisterskie realizował z historii starożytnej. Jednak droga od starożytności do Krakowa nie jest daleka, ponieważ „wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”, a w przeciwną stronę przynajmniej jedna prowadzi do Krakowa, który jest przecież „polskim

⁹ J. Wolski, *Kraków przede wszystkim*, Kraków 2004.

Rzymem”¹⁰. Problematyka krakowska pojawiała się już pośrednio w doktrynie poświęconym weneckiej oficynie Alda Manucjusza. Duża część materiału źródłowego pochodziła bowiem z bibliotek krakowskich, Kraków był bowiem centrum życia umysłowego ówczesnej Polski oraz głównym ośrodkiem polskiego drukarstwa, miejscem, gdzie zamawiano i czytano aldyny. Praca ukazała się drukiem w 1982 r. w prestiżowej serii Wydawnictwa Ossolineum *Książki o Książce*¹¹. Jednak na szerszą skalę problematyki bibliologicznej już nie kontynuował.

Wrócił do niej jeszcze z okazji jubileuszu 700-lecia Orła Białego jako herbu państwa polskiego. Opublikował wówczas z zespołem współpracowników, jako redaktor i współautor, tom zatytułowany *Orły nasze. Orzeł Biały w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej*, a w nim artykuł *Orzeł Biały w książce polskiej*, w materiałach zaś jubileuszowej konferencji pt. „Orzeł Biały. Herb państwa polskiego” – artykuł *Orzeł Biały w staropolskiej grafice książkowej*. Kraków był obecny w tych pracach przede wszystkim przez swą stołeczność i rolę głównego ośrodka drukarstwa, a badane książki pochodziły w większości z oficyn i bibliotek krakowskich. *Orły nasze* odegrały ważną rolę w najnowszych dziejach Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdyż zostały wręczone, przez rektora profesora Franciszka Ziejkę, papieżowi Janowi Pawłowi II jako oficjalny dar Uniwersytetu w czasie jego wizyty na Uczelni 8 czerwca 1997 r.

W latach 80. ubiegłego wieku w jego pracach pojawiła się problematyka królewskich insygniów władzy. Opublikował wówczas na ten temat kilka artykułów: *Legenda Szczerbca*; *Korona królewska – treść symbolu*; *Polskie insygnia koronacyjne w średniowiecznych fabułach*; *Legenda insygniów koronacyjnych w XIX wieku*, a w szczególności studium *Wawelska włócznia Bolesława Chrobrego. Przegląd problematyki*, porządkujące ówczesną wiedzę na ten temat. Zamknięciem tego cyklu była *Sandomierska korona hełmowa*. Opracował też hasła dotyczące insygniów i koronacji do *Encyklopedii Polski* oraz *Encyklopedii Krakowa*. W ostatnim czasie opublikował też artykuł na temat tzw. pierścienia św. Stanisława, rozszerzając swe zainteresowania na insygnia biskupie. Przywiązanie do Uniwersytetu Jagiellońskiego znalazło odbicie w artykule poświęconym zespołowi herbów umieszczonych na elewacji Collegium Novum.

Interesowały go tradycja i wątki legendowe funkcjonujące w procesie długiego trwania. Poświęcił temu eseje na temat Bolesława Chrobrego

¹⁰ T. Ulewicz, *Kraków – polski Rzym (jak, kiedy i dlaczego)*. *Gawęda przysłowioznawcza*, [w:] *Klejnoty i sekrety Krakowa. Teksty z antropologii miasta*, red. R. Goduła, Kraków 1994, s. 63–76.

¹¹ Wszystkie omawiane w artykule publikacje Mieczysława Rokosza są zestawione w zamieszczonej poniżej *Bibliografii prac Profesora Mieczysława Rokosza za lata 1969–2025*.

i Bolesława Śmiałego, opublikowane w książce *Życiorysy historyczne, literackie i legendarne*. Omówił także motyw *Giewontu – Rycerza śpiącego* w polskim micie niepodległościowym oraz *Historyczne przesłanki ojcowskiego podania o Łokietku*. Swoistym podsumowaniem tych refleksji stała się piękna książka *Na szanłcach pamięci. Szkice z dziedziny tradycji i tożsamości* (Kraków 2013), a w niej na 31 esejów co najmniej 7 poświęconych zostało tematyce krakowskiej. Książka ta powinna być obowiązkową lekturą każdego zainteresowanego polską tradycją i dziedzictwem.

Warto podkreślić, że Jubilat lubi eseistyczną formę wypowiedzi, ma talent literacki, a jego prace pisane pięknym, lekko archaizującym językiem bardzo dobrze się czyta. Z okresów historycznych interesuje go przede wszystkim wczesne piastowskie średniowiecze, postacie pierwszych Bolesławów, zjazd gnieźnieński, najstarsi święci polscy Wojciech i Stanisław, ale także okres renesansu oraz wiek XIX. Wciąż niewygasłe jest też młodzieńcze zainteresowanie antykiem i jego recepcją. Śledząc jego bibliografię, widzimy, jak z biegiem czasu późniejsze epoki coraz mocniej dochodzą do głosu, ze szczególną dominacją XIX stulecia. Uważam, że urodził się 100 lat za późno – wówczas niewątpliwie wziąłby udział w powstaniu styczniowym, ale my nie spotkalibyśmy Osoby tak nam bliskiej.

Tematyka insygnialna w sposób naturalny doprowadziła go do zagadnień ceremonii, rytuałów i gestów. Opublikował artykuł poświęcony *mandatum* – rytuałowi umywania nóg, a także *Ceremonii hołdu pokoronacyjnego na Rynku krakowskim*, składanego królowi przez mieszczan krakowskich. Z tego nurtu badań zrodziła się też obszerna rozprawa zatytułowana *Forum Polonorum et Via Regia. Rynek krakowski i Droga Królewska sceną wydarzeń państwowych, religijnych, narodowych i społecznych 1257–2010*, opublikowana w tomie *Rynek krakowski odkryty na nowo*. Praca ta po raz kolejny pokazała, że Jubilat często prezentuje badane zjawiska w procesie długiego trwania, od średniowiecza do XIX–XX w., a nieraz wręcz do współczesności, co wymaga rozległej erudycji.

Do problematyki krakowskiej zaliczyłbym także artykuły dotyczące ważnych historycznie podkrakowskich miejscowości: Tyńca, Niepołomic i otaczającej je puszczy, Grodziska pod Skałą i Giebułtowa. Jest też autorem niemal 30 artykułów wspomnieniowych, biogramów i nekrologów postaci związanych z Krakowem i Małopolską, zgodnie z jego rozległymi zainteresowaniami – nie tylko historyków.

W 1993 r. został dzwonnikiem wawelskim i stał się, jak zwykł mawiać, „sługą królewskiego Zygmunta”. Obcowanie z tym wybitnym zabytkiem polskiej historii, sztuki, kultury i tożsamości otworzyło w jego pracy naukowej kolejny obszar – kampanologię. W 2006 r. opublikował książkę *Dzwony i wieże Wawelu* (drugie wydanie, przejrane i uzupełnione: 2021), będącą

Profesor Mieczysław Rokosz urodził się 5 lutego 1942 roku w Makowie Podhalańskim w domu nauczycielskim o tradycjach patriotyczno-niepodległościowych. Studia historyczne odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1961–1966. Magisterium uzyskał w 1966 roku u prof. Józefa Wolskiego. W latach 1964–1966 był prezesem Koła Naukowego Historyków Studentów UJ i przewodniczącym Ogólnopolskiego Komitetu Kół Historycznych. W latach 1966–1970 pracował w Archiwum Państwowym w Krakowie. W latach 1970–1973 był redaktorem Wydawnictwa Ossolineum, a następnie Wydawnictwa Literackiego. Od 1973 roku zatrudniony w Instytucie Historii UJ – najpierw w Zakładzie Historii Średniowiecznej Polski, a po obronie doktoratu w 1980 roku w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii. W 2007 roku habilitował się z historii średniowiecznej i nauk pomocniczych historii i archiwistyki. W latach 2008–2018 zatrudniony w Akademii Ignatianum w Krakowie na stanowisku profesora i kierownika Katedry Dziedzictwa Kulturowego Polski. Społecznik, członek wielu komitetów, rad muzealnych i towarzystw, m.in. członek założyciel i członek honorowy Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego, członek Wydziału Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, American Association of the Friends of Kościuszko at West Point oraz Towarzystwa Historyczno-Literackiego przy Bibliotece Polskiej w Paryżu. W latach 1993–2008 był pierwszym prezesem odrodzonego Towarzystwa Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem. W latach 1994–2024 był jedenastym prezesem Komitetu Kopca Kościuszki ustanowionego w 1820 roku w Krakowie, obecnie jest dożywotnim prezesem honorowym.

WYDAWNICTWO
KSIĘGARNIA
AKADEMICKA

<https://akademicka.pl>

ISBN 978-83-8368-237-2

9 788383 682372